

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Тернопільської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2020 року

Опитування проводилося після оголошення про
пом'якшення карантинних заходів

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Тернопільської області в II кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку

Результати опитування підприємств Тернопільської області у II кварталі 2020 року свідчать, що на тлі запроваджених протиепідеміологічних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Очікування щодо розвитку своїх підприємств стримані. Прогнозується помірна інфляція та девальвація національної валюти¹.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зниження обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 40.0% (у попередньому кварталі – 36.4%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 34.1%;
- **помірне зростання цін на товари та послуги:** 80.0% респондентів очікують, що зростання цін не перевищить 7.5%, у цілому по Україні – 54.9%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2). Значно вище оцінено вплив соціальних видатків бюджету;
- **девальвація національної валюти** нижчими темпами: знецінення гривні відносно долара США очікують половина респондентів (у попередньому кварталі – 54.5%), у цілому по Україні – 68.2%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 45.5%). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану: баланс відповідей – «мінус» 1.8% (таблиця);
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 10.0% (у I кварталі 2020 року – 54.5%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 50.0% (у I кварталі 2020 року – 75.0%). У цілому по Україні обсяги реалізації дещо зменшаться: баланси відповідей – «мінус» 0.1% та «мінус» 0.7% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт:** баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – 40.0%). **Обсяг видатків на машини, обладнання та інвентар, за оцінками респондентів, залишиться без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2020 року – 45.5%). У цілому по Україні очікується скорочення обсягу інвестицій: баланси відповідей – «мінус» 16.1% і «мінус» 10.5% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у I кварталі 2020 року – 9.1%) (графік 4), цілому по Україні – «мінус» 17.3%;
- **уповільнення зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства:** баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі – 63.6%) та помірне здорожчання товарів власного виробництва: баланс відповідей – 10.0% (у попередньому кварталі – 36.4%) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, курс гривні до іноземних валют та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **значне уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – по 22.2% (у I кварталі 2020 року – 54.5% та 63.6% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що стримує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали недостатній попит. Високо оцінено також вплив браку обігових коштів (графік 5).

Очікується зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). 40.0% опитаних підприємств планують брати банківські кредити та надають перевагу національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

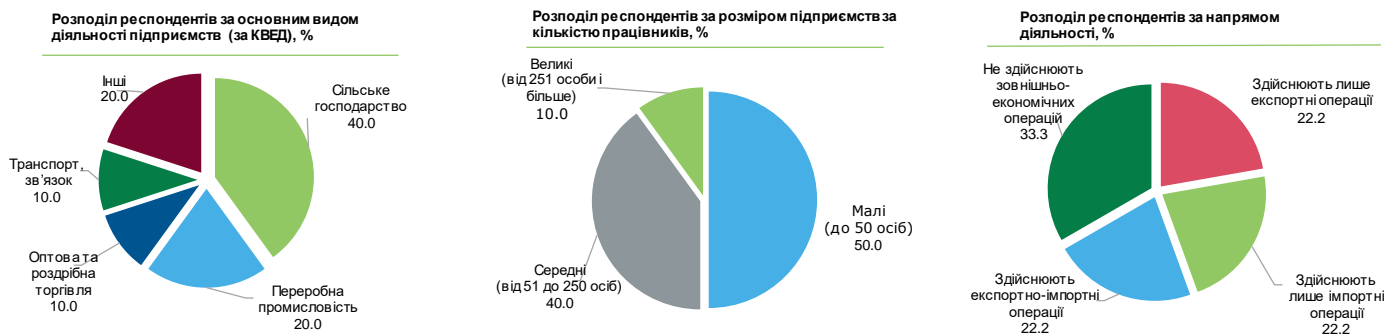
90.0% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

- **поточний фінансово-економічний стан добрий:** баланс відповідей – 20.0% (найвищі оцінки серед регіонів), у попередньому кварталі – 9.1%. У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств поганий: баланс відповідей – «мінус» 11.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 28.6%);
- **ресурси вільних виробничих потужностей збільшилися. Підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2020 року – «мінус» 20.0%).

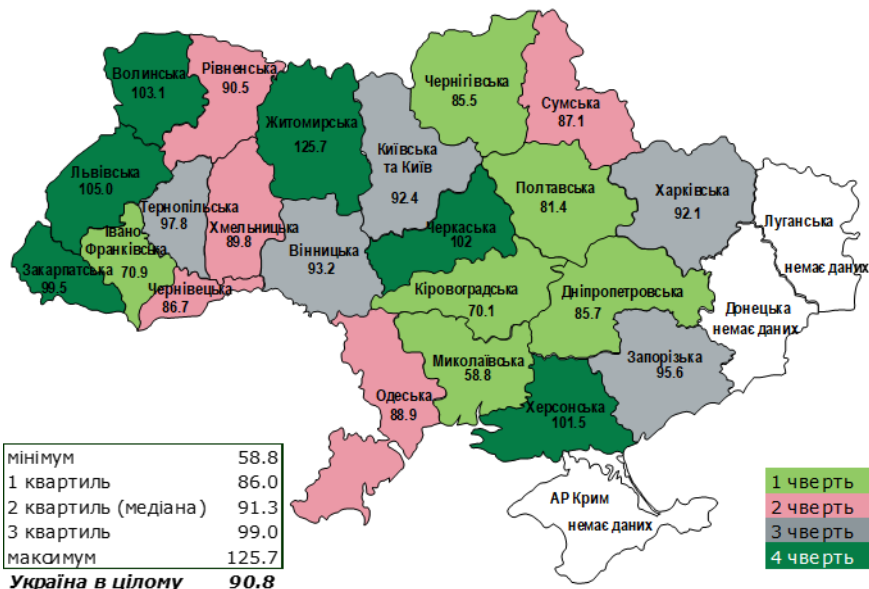
¹ Опитування проводилося після оголошення про пом'якшення карантинних заходів.

Паспорт вибірки^{2,3}

- період проведення – 05–26 травня 2020 року;
- опитано всього 10 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями⁴, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Тернопільської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	30.0	55.6	30.0	45.5	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	54.5	66.7	33.3	54.5	10.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	9.1	-11.1	20.0	40.0	-11.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	45.5	11.1	10.0	45.5	0.0
кількості працівників	-18.2	-11.1	0.0	9.1	-10.0

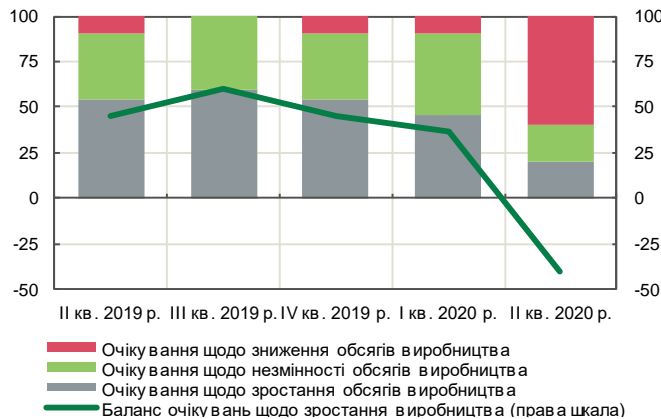
² Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

³ В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

⁴ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

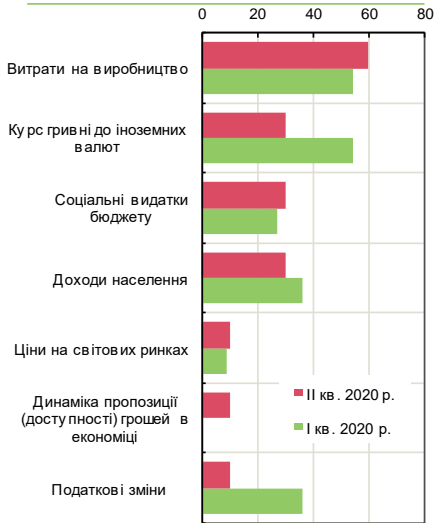
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

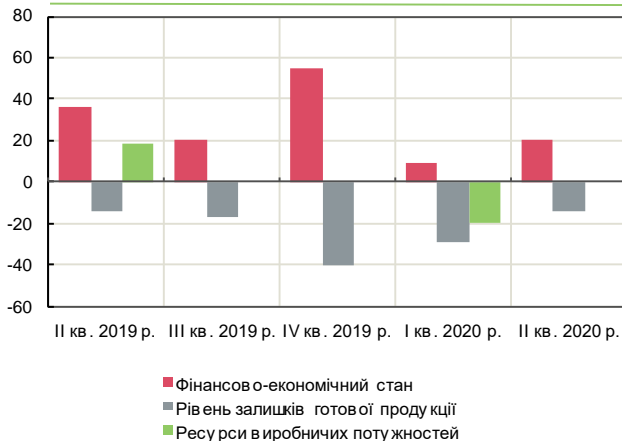
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

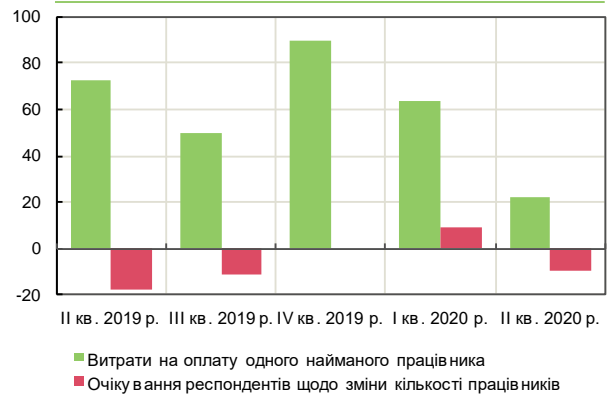
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

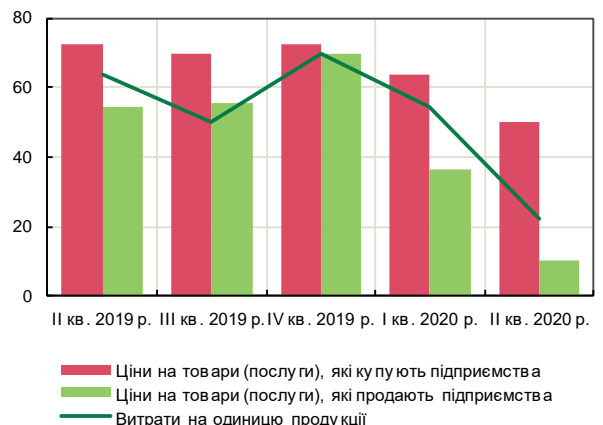
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

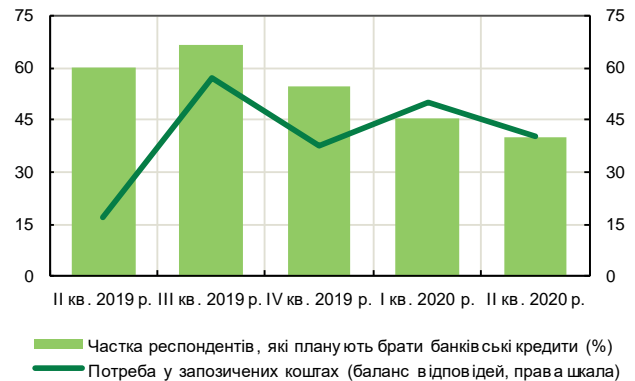
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

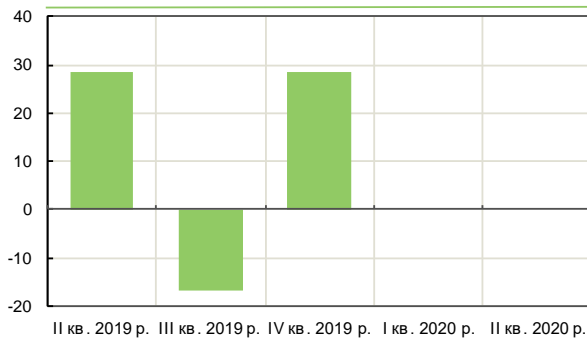
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

